DZIENNIK URZĘDOWY
WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Kraków, dnia 28 września 2016 r.

Poz. 5458

Elektronicznie podpisany przez:
Artur Słowik; MUW
Data: 2016-09-28 14:39:39

UCHWAŁA NR XII/130/2016
RADY GMINY LIMANOWA

z dnia 14 września 2016 roku

w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Limanowa

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15, art. 40 ust. 1, art. 41 ust. 1 i art. 42 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016 r., poz. 446) oraz art. 8 ust. 1 i art. 13 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2015 r. poz. 1777, z 2016 r. poz. 1020 i poz. 1250) oraz art. 4 ust. 1 i art. 13 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych oraz niektórych innych aktów prawnych (Dz.U. z 2016 r. poz. 296) – **Rada Gminy Limanowa uchwala, co następuje:**

§ 1. Wyznacza się obszar zdegradowany na terenie Gminy Limanowa, którego granice przedstawia mapa, stanowiąca załącznik nr 1 do uchwały.

§ 2. Wyznacza się obszar rewitalizacji na terenie Gminy Limanowa, którego granice przedstawia mapa, stanowiąca załącznik nr 2 do uchwały.

§ 3. Obszary, o których mowa w § 1 i § 2, zostały wyznaczone na podstawie diagnozy potwierdzającej spełnienie przez te obszary przesłanek i wyznaczenia, stanowiącej załącznik nr 3 do uchwały.

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Limanowa.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego.

Przewodniczący Rady Gminy Limanowa
Stanisław Młyński

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XII/130/2016
Rady Gminy Limanowa
z dnia 14 września 2016 roku

Zdegradowane jednostki urbanistyczne na terenie Gminy Limanowa

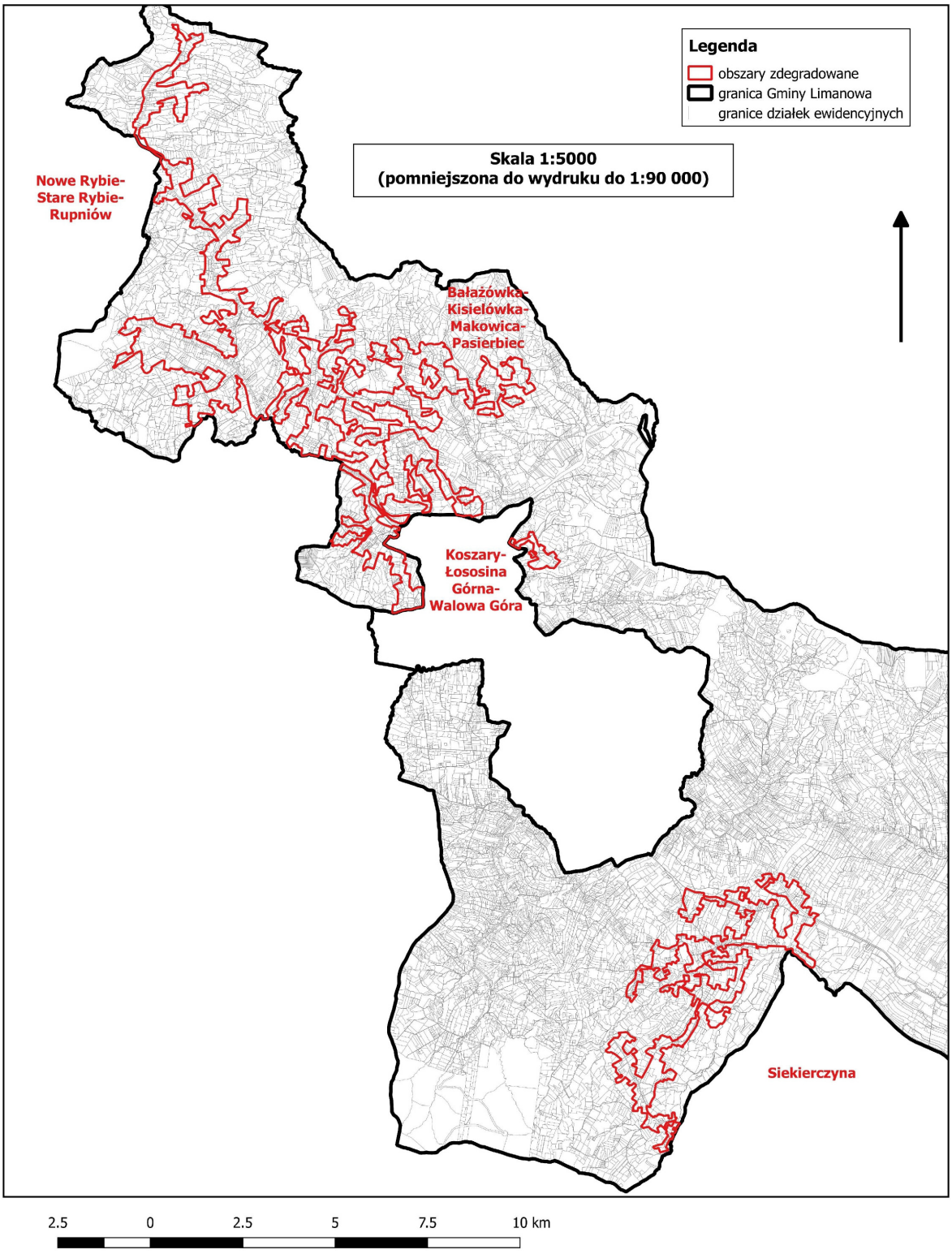

Przewodniczący Rady Gminy Limanowa
Stanisław Młyński

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr XII/130/2016
Rady Gminy Limanowa
z dnia 14 września 2016 roku

Obszary rewitalizacji na terenie Gminy Limanowa

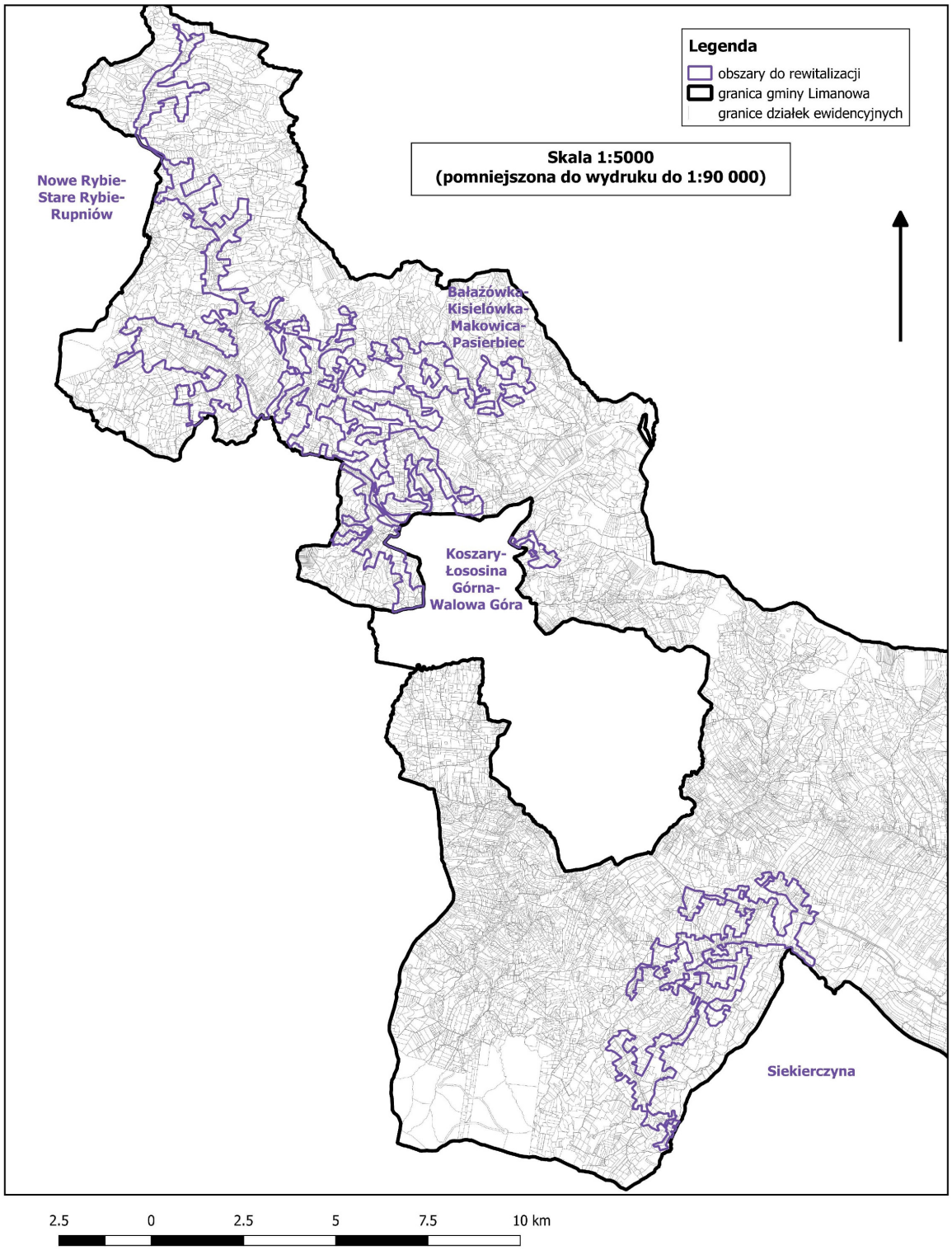

Przewodniczący Rady Gminy Limanowa
Stanisław Młyński

Załącznik Nr 3
do Uchwały Nr XII/130/2016
Rady Gminy Limanowa
z dnia 14 września 2016 roku

Gmina Limanowa

Diagnoza i delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Limanowa 2016

SPIS TREŚCI

I. PROCEDURA DELIMITACJI OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI 3

II. WYZNACZANIE JEDNOSTEK URBANISTYCZNYCH 4

III. WYZNACZANIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO 19

IV. WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI 34

SPIS TABEL 36

SPIS RYSUNKÓW 36

I. PROCEDURA DELIMITACJI OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

Przyjęta w niniejszym opracowaniu procedura delimitacji opiera się na procedurze stworzonej przez Instytut Rozwoju Miast i spełnia wymogi Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku (poz. 1777). Procedura ta składa się z kilku następujących po sobie etapów:

A) Etap I polega na wyznaczeniu tzw. jednostek urbanistycznych (zamieszkałych), które zgodnie z definicją Instytutu Rozwoju Miast określa się jako najmniejsze, niepodzielne na kolejnych etapach postępowania obszary gminy, dla których możliwe jest pozyskanie danych dotyczących w szczególności zjawisk społecznych (art. 9 ustawy), a także gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych. Podział na jednostki urbanistyczne opiera się na szeregu zdefiniowanych czynników, został on skonsultowany i zatwierdzony przez władze Gminy.

B) W kolejnym etapie pozyskano niezbędne dane statystyczne oraz przeprowadzono analizę wskaźnikową wyznaczonych uprzednio jednostek urbanistycznych. Analiza dotyczyła przede wszystkim sfery społecznej, jednak zgodnie z zapisami ustawy zebrano również informacje dotyczące negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Analizę dla sfery społecznej przeprowadzono z wykorzystaniem wskaźnika syntetycznego.

C) Ostatnim etapem jest wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Za obszar zdegradowany uznano te jednostki urbanistyczne, w których w wyniku przeprowadzonej analizy wskaźnikowej zdiagnozowano kryzys z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz zidentyfikowano problemy w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Spośród zdegradowanych jednostek urbanistycznych wybrano obszar rewitalizacji.

II. WYZNACZANIE JEDNOSTEK URBANISTYCZNYCH

Identyfikacja obszarów znajdujących się w sytuacji kryzysowej z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz występowania problemów w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej poprzedzona jest wyznaczeniem jednostek urbanistycznych, zgodnie z art. 9.1. ustawy o rewitalizacji.

Jednostki urbanistyczne są to obszary spójne, dające się wyodrębnić jako pewne całości pod względem społecznym, morfologicznym, funkcjonalnym i przestrzennym. Nie pokrywają się one z granicami administracyjnymi, choć funkcjonują w ich obrębie. Istniejący podział na jednostki administracyjne i jednostki statystyczne (obwody spisowe, okręgi wyborcze, rejony szkolne, itp.) nie zawsze odzwierciedla zróżnicowanie gminnej przestrzeni i wykształcające się w jej obrębie obszary funkcjonalno-przestrzenne, których społeczność jest ze sobą zintegrowana. Podział na jednostki urbanistyczne pozwala na zaprezentowanie nieformalnych struktur i powiązań pomiędzy poszczególnymi obszarami oraz umożliwia opracowanie pełniejszej diagnozy tych obszarów, gdyż sytuacje kryzysowe oraz problemy poszczególnych sfer przenikają się w obrębie miejsc powiązanych ze sobą pod względem społecznym, funkcjonalnym i przestrzennym.

Cechą charakterystyczną jednostek urbanistycznych jest fakt, iż obejmują one wyłącznie obszary zamieszkałe. Dzięki temu obejmują one tereny, których główną cechą jest koncentracja zabudowy mieszkaniowej jako podstawowej formy użytkowania. Dzięki objęciu podziałem na jednostki urbanistyczne wyłącznie obszarów zamieszkałych, unika się prowadzenia diagnozy dla obszarów użytkowanych w inny sposób, gdzie funkcja mieszkaniowa ma dużo mniejsze znaczenie lub nie występuje w ogóle (np. lasy, pola, zieleń zorganizowana), w związku z czym nie koncentrują się w nich zjawiska społeczne. Z uwagi na fakt, iż rewitalizacja ma przede wszystkim służyć społeczności nią objętej, wyznaczanie jednostek urbanistycznych jako obszarów zamieszkałych pozwala na skupieniu się na obszarach w których zachodzą procesy społeczne.

Gmina Limanowa została podzielona na jednostki urbanistyczne na podstawie poniższych czynników:

- granic jednostek administracyjnych i statystycznych;
- granic obszarów zabudowanych i niezabudowanych;

- form użytkowania gruntów;
- funkcji pełnionej przez poszczególne obszary;
- granic naturalnych;
- cech przestrzeni;
- stopnia integracji lokalnych społeczności.

Na podstawie analizy powyższych czynników wyznaczono 12 jednostek urbanistycznych:

Tabela 1. Podział gminy Limanowa na jednostki urbanistyczne

LP.	Nazwa obszaru	Liczba ludności	% całości ludności gminy	Powierzchnia w km^2	% powierzchni gminy
1.	**Obszar A** Bałażówka-Kisielówka-Makowica-Pasierbiec	1351	5,41%	5,512	3,62%
2.	**Obszar B** Kanina-Wysokie	1330	5,33%	4,216	2,77%
3.	**Obszar C** Koszary-Łososina Górna-Walowa Góra	1512	6,06%	2,427	1,59%
4.	**Obszar D** Sowliny	786	3,15%	1,499	0,98%
5.	**Obszar E** Mordarka	2690	10,78%	4,072	2,67%
6.	**Obszar F** Kłodne	1049	4,20%	1,847	1,21%
7.	**Obszar G** Męcina	3337	13,37%	6,302	4,14%
8.	**Obszar H** Nowe Rybie-Stare Rybie-Rupniów	2714	10,87%	7,750	5,09%
9.	**Obszar I** Lipowe-Stara Wieś	4937	19,78%	8,831	5,79%
10.	**Obszar J** Młynne	1368	5,48%	3,608	2,37%
11.	**Obszar K** Pisarzowa	2051	8,22%	3,268	2,14%
12.	**Obszar L** Siekierczyna	1833	7,34%	5,127	3,36%

Jednostką urbanistyczną największą pod względem liczby ludności jest obszar I. Lipowe-Stara Wieś, natomiast najmniej osób mieszka w obszarze Sowliny. Pod względem powierzchni największy jest obszar Lipowe-Stara Wieś, najmniejsze są Sowliny.

Rysunek 1. Podział gminy Limanowa na jednostki urbanistyczne

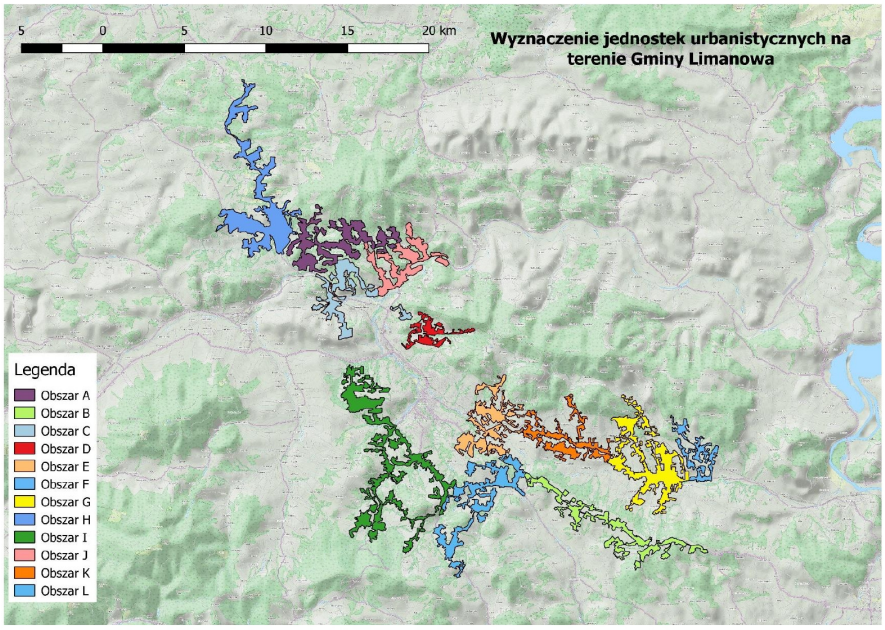

Obszar A. Bałażówka-Kisielówka-Makowica-Pasierbiec

Obszar A składa się z obszarów koncentracji zabudowy wsi Bałażówka, Kisielówka, Makowica i Pasierbiec. Zawiera się w nim także położona pomiędzy miejscowościami Makowica i Pasierbiec, połączona z nimi funkcjonalnie i przestrzennie, część sołectwa Młynne. Obszar usytuowany jest w północnej części gminy. Miejscowości wchodzące w skład obszaru A to miejscowości cechujące się wysokimi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi. Otoczone są przez okoliczne wzniesienia Beskidu Wyspowego i lasy. Dominującą funkcją obszaru jest funkcja mieszkaniowa, jednak w obszarze położone są także obiekty użyteczności publicznej (świetlice, szkoła, kościół, remiza), skupiające wydarzenia kulturalne i społeczne, wokół których wykształciły się przestrzenie o charakterze publicznym. Atrakcyjność miejscowości sprzyja prowadzeniu działalności gospodarczej ukierunkowanej na obsługę turystów, w szczególności polegającej na zapewnieniu bazy noclegowej.

Rysunek 2. Obszar A

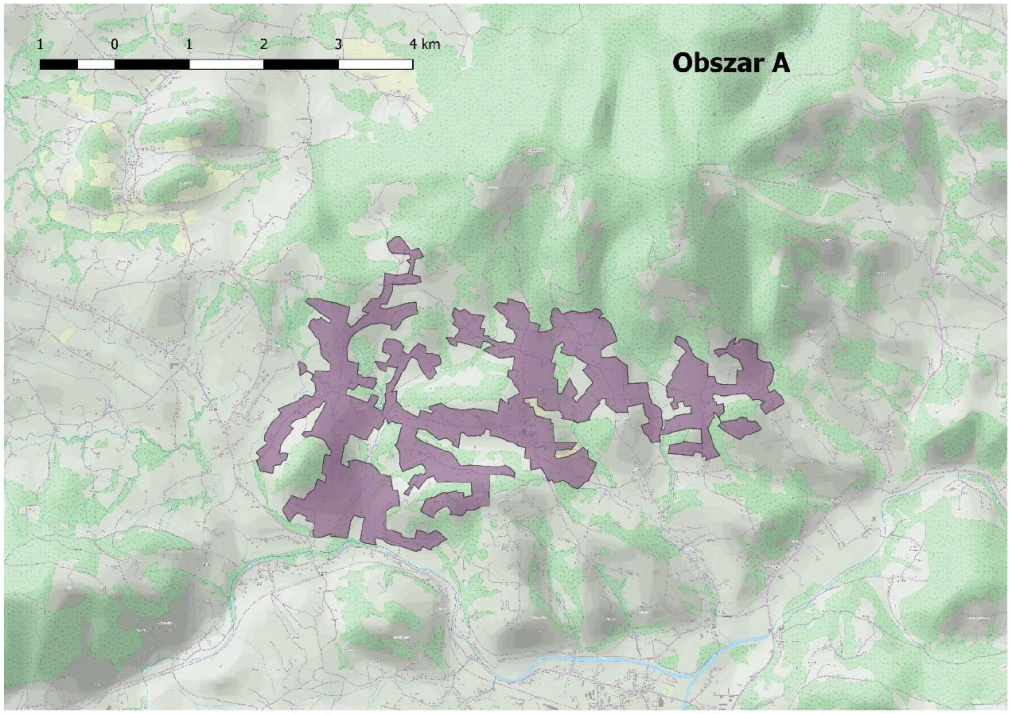

Obszar B. Kanina-Wysokie

Obszar B to usytuowany w południowo-wschodniej części gminy obszar koncentracji zabudowy miejscowości Kanina i Wysokie. Z uwagi na otaczające go szczyty obszar cechuje się górskim krajobrazem. Główną osią obszaru, wzdłuż której występuje największe zagęszczenie zabudowy, jest droga krajowa nr 28 Zator-Medyka, która zapewnia mieszkańcom dogodną komunikację z miastem Limanowa i Nowym Sączem. Z uwagi na duże natężenie ruchu na drodze nr 28, mieszkańcy narażeni są na większe natężenie zanieczyszczeń powietrza i wyższy poziom hałasu. Ponadto, przebieg drogi krajowej przez centralną część obszaru zmniejsza bezpieczeństwo mieszkańców. Na terenie obszaru położone są dwie szkoły podstawowe oraz remiza OSP.

Rysunek 3. Obszar B

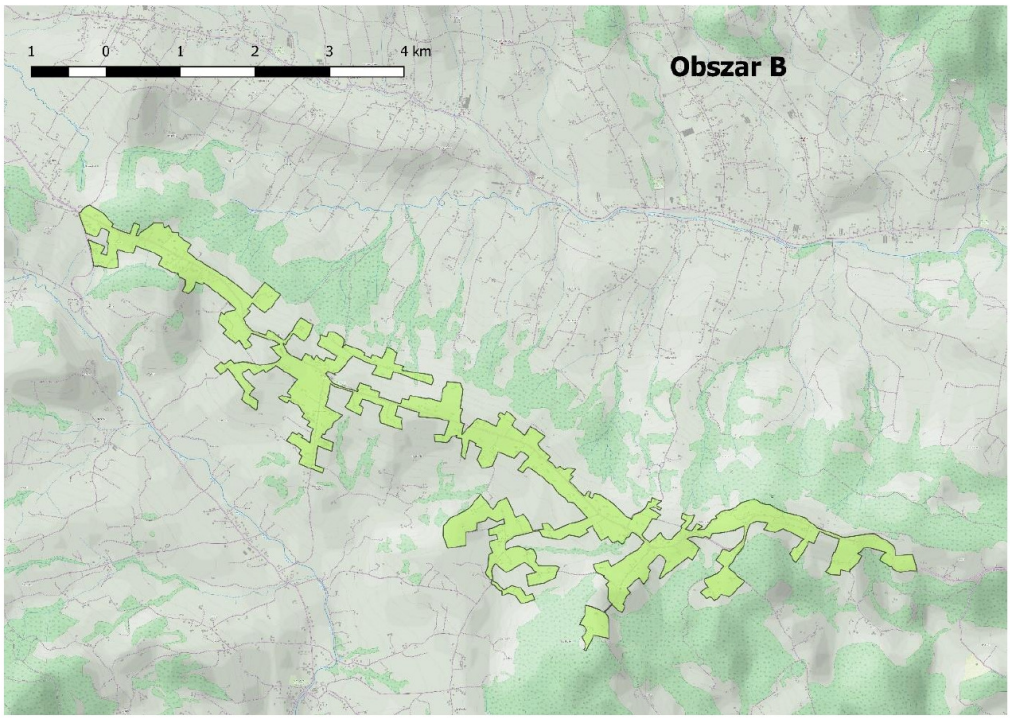

Obszar C. Koszary-Łososina Górna-Walowa Góra

Obszar składający się z terenów koncentracji zabudowy sołectw Koszary, Łososina Górna i Walowa Góra położony jest w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Limanowa, stanowi jej obszar podmiejski od północnej strony. Kształt obszaru wynika ze specyfiki jego położenia – miejscowość Łososina Górna łączy się z miejscowościami Walowa Góra i Koszary poprzez dzielnicę Limanowej – także Łososinę Górną, która w przeszłości stanowiła część wsi Łososina. Jednostki te stanowią jeden obszar funkcjonalno-przestrzenny, chociaż dzielnica Łososina Górna należy do miasta Limanowa. Obszar C posiada cechy obszaru podmiejskiego – ulice sołectw wchodzących w jego skład płynnie przechodzą w ulice miejskie, nie ma wyraźnych granic przestrzennych pomiędzy miastem a poszczególnymi sołectwami.

Rysunek 4. Obszar C

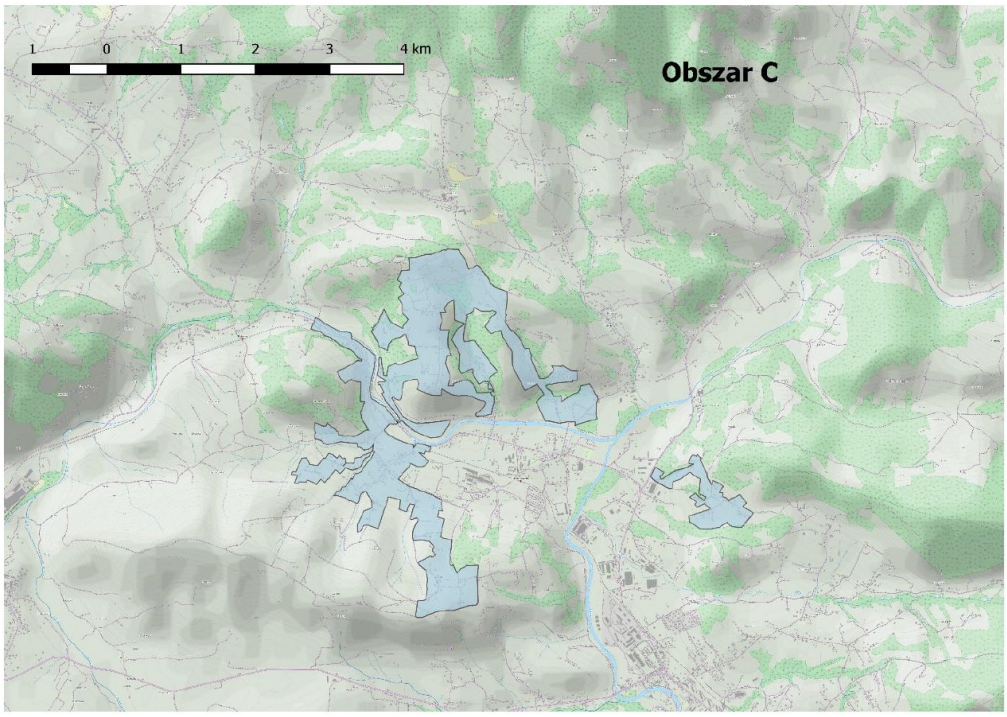

Obszar D. Sowliny

Obszar D położony jest w obrębie sołectwa Sowliny, obejmuje tereny koncentracji jego zabudowy. Sowliny to sołectwo położone po wschodniej stronie miasta Limanowa. Z uwagi na fakt, iż jego część włączona jest do Limanowej, sołectwo bezpośrednio łączy się z miastem funkcjonalnie i przestrzennie. Miejscowość cechuje się wysokimi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi, co w połączeniu z bliskością miasta tworzy dogodne warunki do świadczenia usług noclegowych dla turystów. W miejscowości znajduje się świetlica wiejska, obok której powstało boisko sportowe dla dzieci i młodzieży.

Rysunek 5. Obszar D

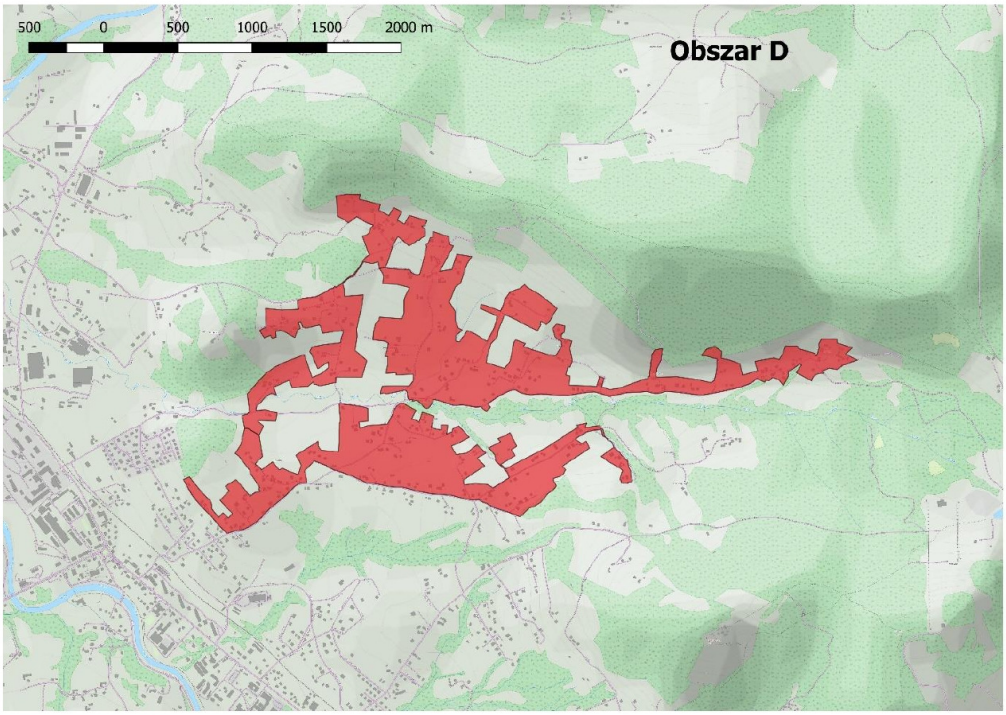

Obszar E. Mordarka

Obszar E otacza miasto Limanowa od południowo-wschodniej strony. Jego ulice łączą się bezpośrednio z ulicami miejskimi. Głównym obszarem koncentracji zabudowy jest położony w południowej części obszaru teren położony pomiędzy droga krajową nr 28 a drogą powiatową K1551. W północnej części obszaru zabudowa jest bardziej rozproszona. Obszar położony jest południowych stokach Pasma Łososińskiego w dolinie spływającego potoku Mordarka. Istotną funkcją obszaru jest funkcja turystyczno-rekreacyjna. W jego obrębie położona jest stacja narciarska, stadion sportowy, hala sportowa, plac zabaw. Na terenie Mordarki działalność prowadzi stadnina koni, funkcjonują tam także obiekty noclegowe.

Rysunek 6. Obszar E

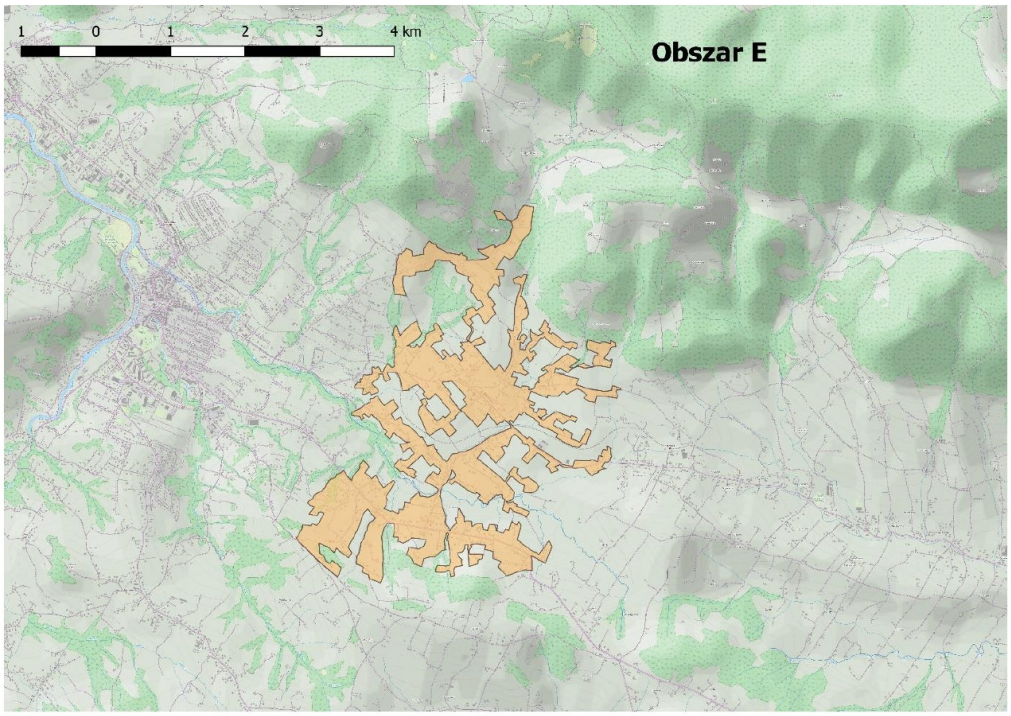

Obszar F. Kłodne

Kłodne to obszar najbardziej wysunięty na wschód, sąsiadujący z powiatem nowosądeckim. Obszar cechuje się dobrymi warunkami do rozwoju funkcji mieszkalnej oraz turystyczno-wypoczynkowej. Położony jest w pewnym oddaleniu od głównych dróg gminy (droga powiatowa K1551 przebiega przez jego południową część), u podnóża okolicznych szczytów, posiada wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe. Z uwagi na ukształtowanie terenu obszar narażony jest na występowanie osuwisk. W obszarze położona jest szkoła oraz boiska sportowe.

Rysunek 7. Obszar F

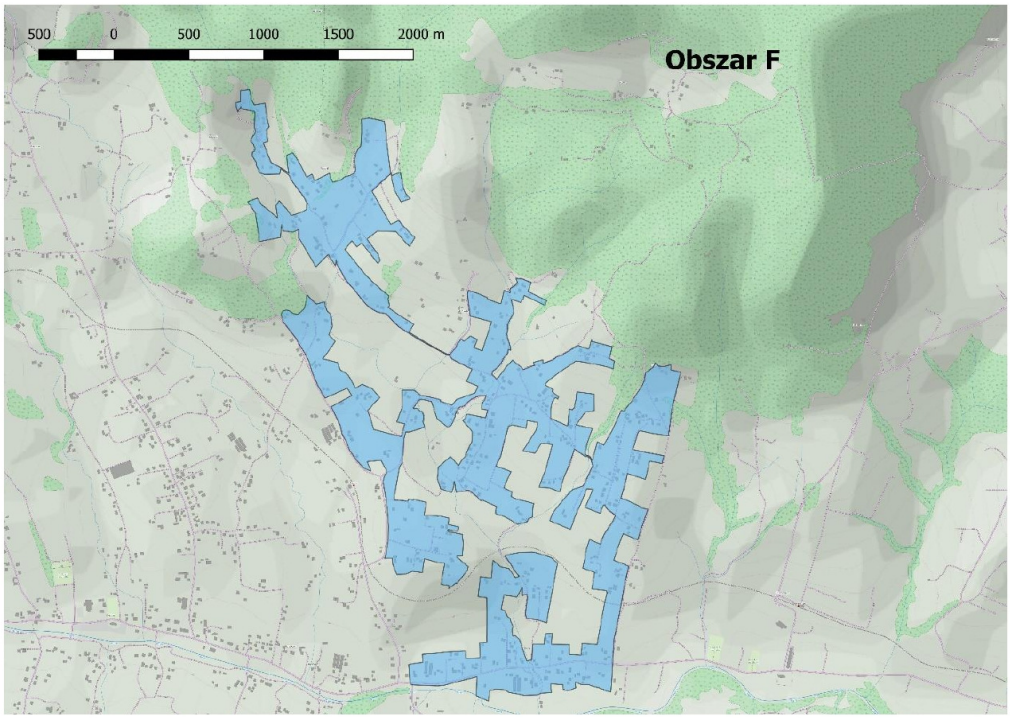

Obszar G. Męcina

Obszar Męcina obejmuje tereny koncentracji zabudowy sołectwa Męcina, położone przede wszystkim po obu stronach drogi powiatowej K1551. Męcina leży u podnóży Pasma Łososińskiego i grzbietu Litacza, w środkowym biegu potoku Smolnik (dopływu Dunajca). Obszar posiada dogodne warunki do rozwoju turystyki i rekreacji. Ze względu na swoje położenie cechuje się górskim krajobrazem i dobrym stanem środowiska naturalnego. W jego obrębie położone są obiekty turystyczno-rekreacyjne (kompleks boisk sportowych, wieża widokowa, gospodarstwa agroturystyczne). Obszar posiada także miejsce koncentracji działalności gospodarczej. W miejscowości Męcina znajdują się także ważne obiekty użyteczności publicznej (zespół szkół, filia urzędu pocztowego, NZOZ).

Rysunek 8. Obszar G

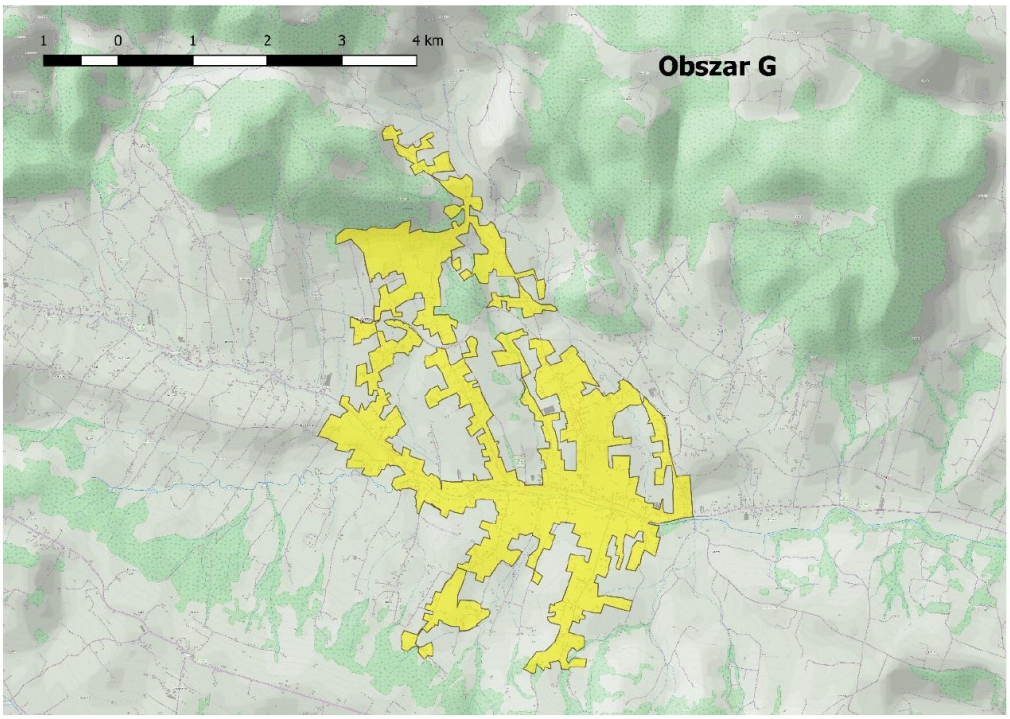

Obszar H. Nowe Rybie-Stare Rybie-Rupniów

Obszar tworzą tereny koncentracji zabudowy trzech sołectw, Nowego Rybia, Starego Rybia oraz Rupniowa, położonych w północno-zachodniej części gminy. Tereny te koncentrują się wzdłuż dróg powiatowych, przestrzennie i funkcjonalnie łączą się ze sobą. Obszar cechuje się dominacją funkcji mieszkaniowej oraz jednorodzinną zabudową, skoncentrowaną wzdłuż głównych ulic. Na terenie obszaru funkcjonują gospodarstwa agroturystyczne, położone są tam też dwie szkoły podstawowe i jeden zespół szkół. Obszar jest wyposażony w takie obiekty rekreacyjne jak wielofunkcyjne boiska, stadion sportowy, hala widowiskowo-sportowa.

Rysunek 9. Obszar H

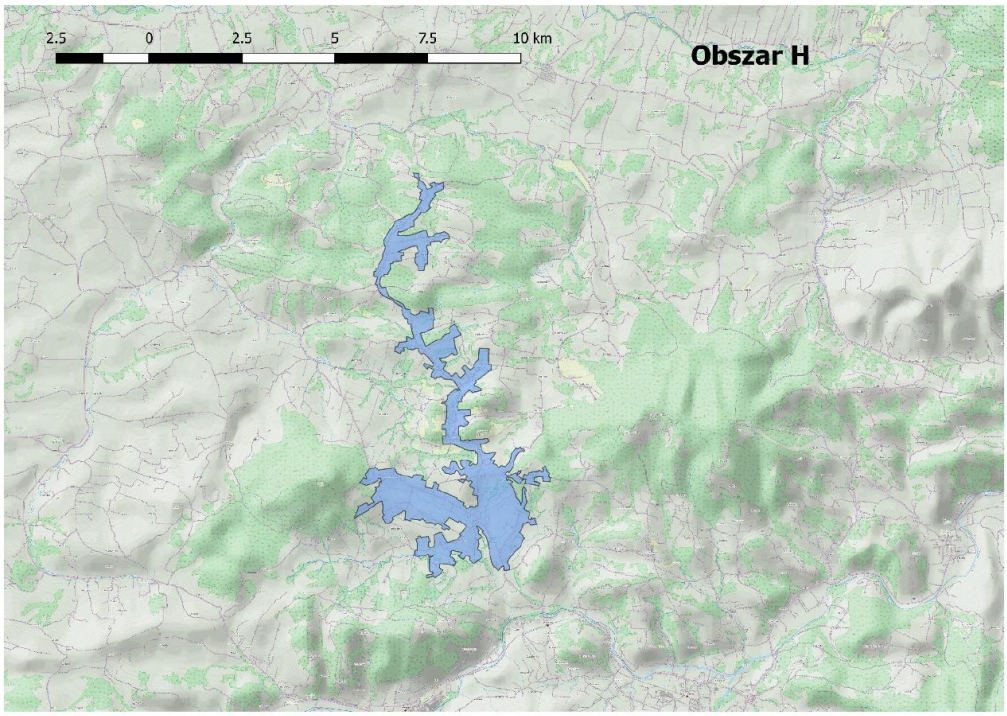

Obszar I. Lipowe-Stara Wieś

Obszar ten składa się z miejsc koncentracji zabudowy w dwóch sąsiadujących ze sobą sołectwach, Lipowe i Stara Wieś, połączonych funkcjonalnie i przestrzennie, położonych w południowo-zachodniej części gminy. Główną osią obszaru jest przebiegająca przez Starą Wieś droga powiatowa K1609, przechodząca w miejską ulicę. Obszar sąsiaduje bezpośrednio z Limanową, stanowiąc jej strefę podmiejską. Rozciąga się między wzniesieniami Jabłońca i Golcowa. Obszar posiada dogodne warunki do uprawiania turystyki i rekreacji. Pobliskie szczyty są dostępne poprzez szlaki turystyczne. Na terenie obszaru funkcjonuje ośrodek wypoczynkowy i gospodarstwa agroturystyczne, powstała infrastruktura sportowo-rekreacyjna. Znajdują się tam także obiekty użyteczności publicznej.

Rysunek 10. Obszar I

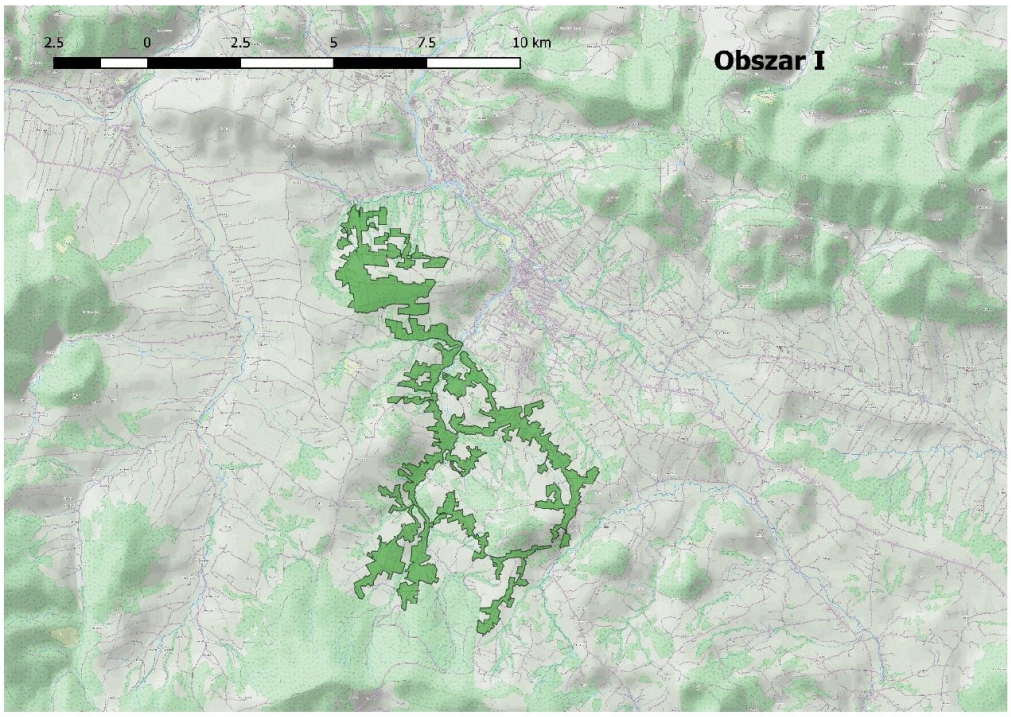

Obszar J. Młynne

W skład obszaru wchodzą obszary koncentracji zabudowy sołectwa Młynne. Położone jest ono w północnej części gminy, przebiega przez nie droga wojewódzka nr 965. Z uwagi na fakt, iż Młynne usytuowane jest na południowych zboczach góry Kamionnej oraz na północnych stokach gór wchodzących w skład Pasma Łososińskiego, rozwój zabudowy jest silnie uzależniony od ukształtowania terenu. Z uwagi na walory naturalne oraz bliskość miasta Limanowa, Młynne cechuje się dogodnymi warunkami do rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej.

Rysunek 11. Obszar J

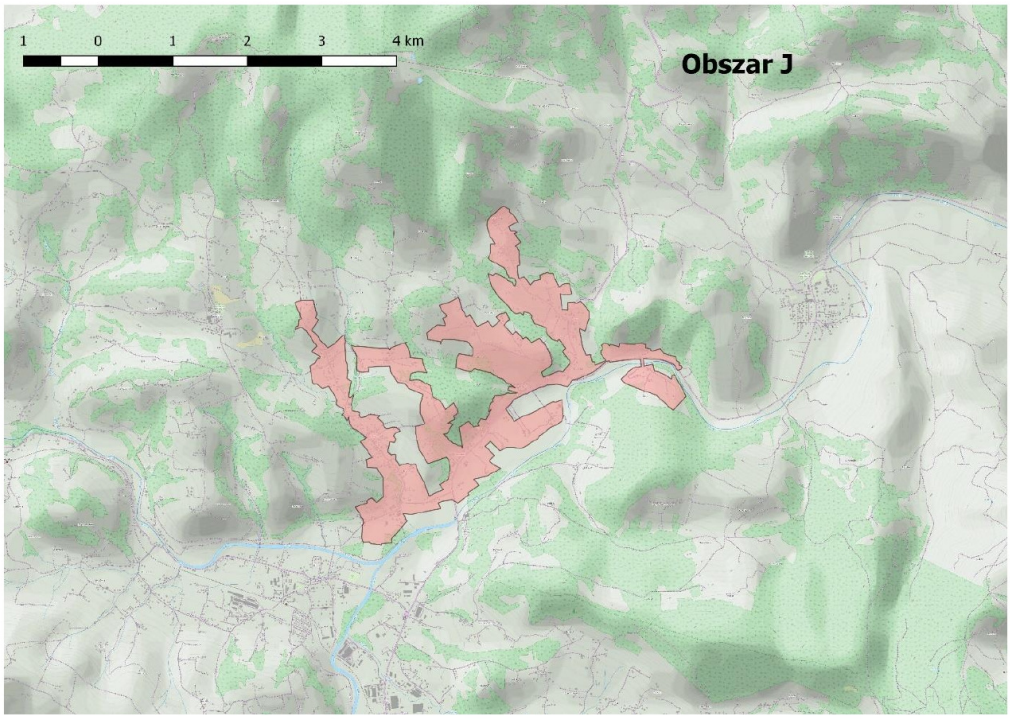

Obszar K. Pisarzowa

Obszar tworzy teren koncentracji zabudowy sołectwa Pisarzowa. Jest ono położone we wschodniej części gminy. Zabudowa skupiona jest przede wszystkim wzdłuż przebiegającej przez obszar drogi powiatowej K1551. Na terenie obszaru funkcjonują placówki kulturalne i edukacyjne (zespół szkół, świetlica, filia gminnej biblioteki). Sołectwo wyposażone jest także w infrastrukturę sportowo-rekreacyjną (stadion, kompleks sportowy, plac zabaw). Z uwagi na położenie u podnóża Pasma Łososińskiego. Obszar cechuje się wysokimi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi.

Rysunek 12. Obszar K

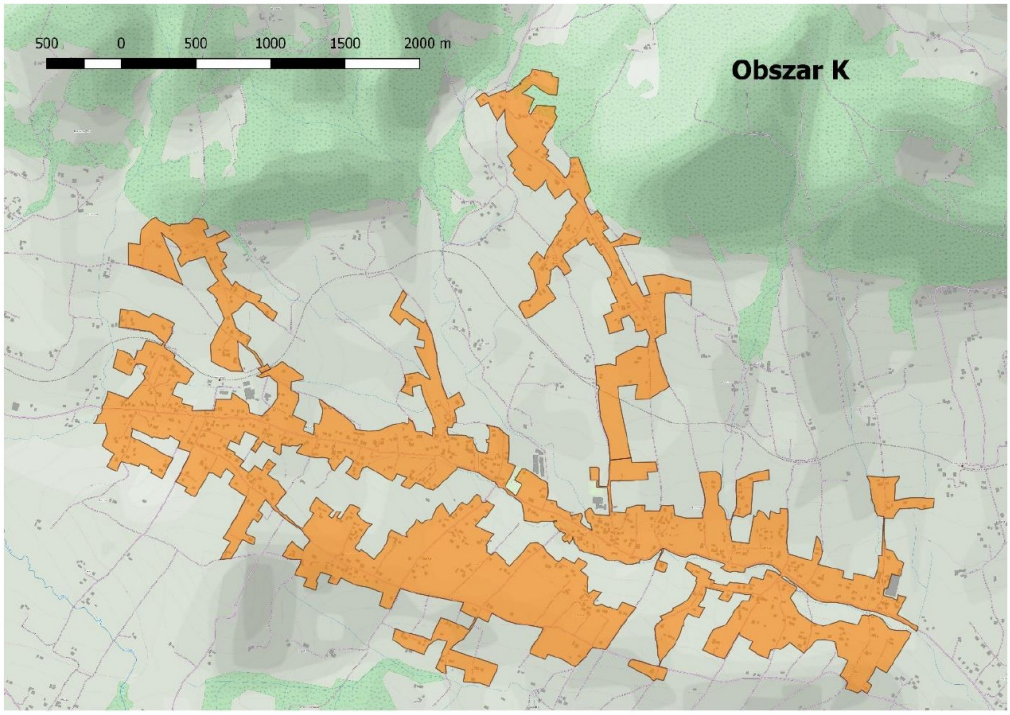

Obszar L. Siekierczyna

Obszar obejmuje tereny koncentracji zabudowy miejscowości Siekierczyna, położonej we wschodniej części Beskidu Wyspowego u podnóża Jeżowej Wody i Ostrej. Miejscowość usytuowana jest w południowej części gminy. Na terenie obszaru funkcjonują dwie szkoły podstawowe i świetlica wiejska Miejscowość wyposażona jest w infrastrukturę sportową. Położony jest w niej także dawny dwór szlachecki. Przez północną część obszaru przebiega droga krajowa nr 28, natomiast w części południowej znajduje się droga powiatowa K1610. Zabudowa skupia się wzdłuż nieregularnie położonych dróg gminnych.

Rysunek 13. Obszar L

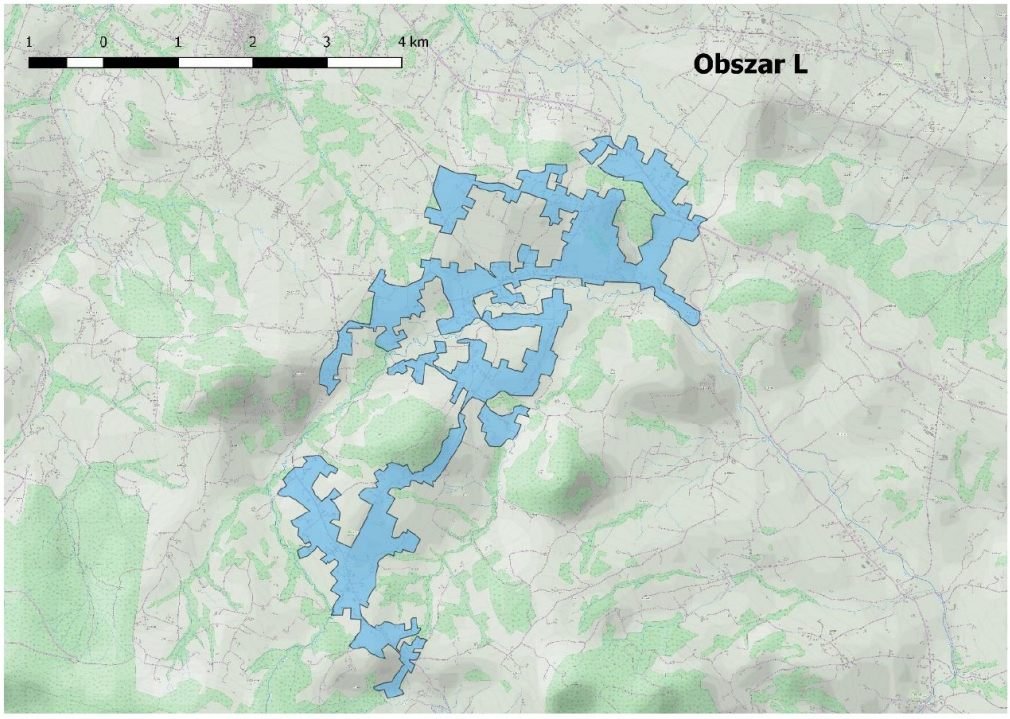

III. WYZNACZANIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

Definicja obszaru zdegradowanego znajduje się w artykule 9.1. Ustawy o rewitalizacji. Zgodnie z jego zapisami, obszar zdegradowany to obszar znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, cechujący się występowaniem na nim ponadto co najmniej jednego z negatywnych zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Diagnozę stanu obecnego poszczególnych jednostek urbanistycznych gminy Limanowa przeprowadzono w oparciu o analizę wskaźnikową, pozwalającą na obiektywne porównanie poszczególnych obszarów za pomocą zestawu wskaźników. Dane statystyczne, niezbędne do określenia wartości poszczególnych wskaźników pozyskano z Urzędu Gminy Limanowa, gminnych jednostek organizacyjnych, Komendzie Powiatowej Policji w Limanowej oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Limanowej.

Empiryczna kwantyfikacja obszarów zdegradowanych opiera się na różnorodnych procedurach badawczych, w których główną rolę odgrywają wskaźniki i mierniki cząstkowe, grupowe, bądź syntetyczne. Zagadnienie związane z porządkowaniem liniowym obiektów wielocechowych jest bardzo obszernie omawiane w specjalistycznej literaturze przedmiotu. Badacze mają do dyspozycji wiele rozmaitych kryteriów konstrukcyjnych oraz metod wykorzystywanych dla celów porządkowania i klasyfikacji danych statystycznych[1].

W niniejszym opracowaniu do przybliżonego pomiaru kryzysowych zjawisk społecznych w jednostkach urbanistycznych zastosowano taksonomiczną metodę wzorca rozwoju stworzoną przez Z. Hellwiga[2]. Metoda ta opiera się na tworzeniu syntetycznego miernika przy użyciu mierników o zestandaryzowanych (znormalizowanych) zmiennych oraz przyjęcia tzw. wzorca rozwoju, w stosunku do którego oblicza się odległości (różnice) od wartości obserwowanych. W badaniach dotyczących oceny terytorialnego zróżnicowania poziomu rozwoju takim wzorcem rozwoju może być jakaś teoretyczna, bądź rzeczywista jednostka terytorialna – w analizowanym przypadku będzie to jednostka urbanistyczna.

[1] J. Lira, W. Wagner, F. Wysocki, *Mediana w zagadnieniach standaryzacji, unitaryzacji i normalizacji obiektów wielocechowych*, materiały z IV Konferencji Naukowej „Statystyka regionalna w służbie samorządu lokalnego i biznesu, Poznań-Kiekrz 5-7 VI 2000.

[2] Z. Hellwig, *Zastosowanie metody taksonomicznej do typologicznego podziału krajów ze względu na poziom ich rozwoju oraz zasady i strukturę wykwalifikowanych kadr*, „Przegląd Statystyczny” z.4/1968, s.307-327.

Wartościami zmiennymi dla przyjętego wzorca rozwoju są maksymalne wartości mierników, które występują w charakterze stymulant, natomiast w przypadku destymulant będą to wartości minimalne.

Metoda Hellwiga posiada pewne charakterystyczne cechy, do których zaliczyć należy przede wszystkim:

- uwzględnianie kwadratów odchyleń wartości cechy między dwoma porównywanymi obiektami wielocechowymi,
- pod uwagę brana jest suma tych kwadratów odchyleń,
- nie można adekwatnie ustalić jaki jest udział poszczególnych odchyleń w łącznej ich sumie,
- występowanie dla danego obiektu jednej wysokiej wartości może znacząco podwyższyć rangę dla tego obiektu w końcowej klasyfikacji[3].

Szacowanie taksonomicznego miernika rozwoju społecznego (d_i) należy rozpocząć od doboru zestawu odpowiednich zmiennych diagnostycznych $\{x_1, x_2,\ldots x_k\}$, za pomocą których będzie charakteryzowany rozwój. Dobór zmiennych diagnostycznych zawsze pozostaje sprawą dyskusyjną i zależy przede wszystkim od subiektywnej oceny badacza, jakie cechy posiadają największy wpływ na ocenę poziomu zróżnicowania terytorialnego w poziomie rozwoju. Należy podkreślić ponadto fakt, iż dobór ten musi zostać przeprowadzony w oparciu o dostępny materiał statystyczny, co także nie pozostaje bez wpływu na końcowy wynik. Zestaw zmiennych diagnostycznych wykorzystanych w niniejszym opracowaniu do konstrukcji taksonomicznego wskaźnika rozwoju przedstawiono w poniższej tabeli. Sprawdzono również korelację pomiędzy poszczególnymi zmiennymi wchodzącymi w skład wskaźnika syntetycznego. Zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji (art. 9 p. 1) obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany. Z powodu uwagi na zapisy ustawy dobór wskaźników nie był w pełni arbitralny, lecz podyktowany koniecznością identyfikacji kryzysu (lub jego braku) we wskazanych powyżej obszarach rozwoju społecznego. Dodatkowo, z uwagi na różną liczbę mieszkańców w poszczególnych jednostkach urbanistycznych wybrano zmienne w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.

[3] J. Lira, W. Wagner, F. Wysoki, op. cit.

Tabela 2. Zestawienie cech charakteryzujących komponenty wskaźnika syntetycznego

Zmienna	Nazwa
x_1	ubóstwo
x_{11}	liczba osób pobierających zasiłki
x_2	bezrobocie
x_{21}	długotrwale bezrobotni
x_{22}	bezrobotni do 30 roku życia
x_3	przestępczość
x_{31}	liczba popełnionych wykroczeń (bez wykroczeń drogowych)
x_{32}	liczba założonych Niebieskich Kart
x_4	poziom edukacji
x_{41}	wyniki sprawdzianu szóstoklasistów, język polski i matematyka
x_5	uczestnictwo w życiu publicznym
x_{51}	frekwencja wyborcza w wyborach prezydenckich w 2015 roku
x_6	obciążenie demograficzne
x_{61}	odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności

Źródło: Opracowanie własne.

W poniższej tabeli zaprezentowano wartości powyżej wskazanych zmiennych dla poszczególnych jednostek urbanistycznych.

Tabela 3. Wartości zmiennych dla zdefiniowanych jednostek urbanistycznych

LP.	Nazwa obszaru	x_{11}	x_{21}	x_{22}	x_{31}	x_{32}	x_{41}	x_{51}	x_{61}
1.	Obszar A	89	25	51	21	7	64,20%	64,16%	130
2.	Obszar B	94	20	53	21	2	57,05%	64,02%	119
3.	Obszar C	122	47	45	19	1	61,67%	63,21%	131
4.	Obszar D	58	13	101	17	1	63,60%	66,50%	123
5.	Obszar E	71	44	25	16	2	63,60%	65,89%	142
6.	Obszar F	83	14	65	16	5	75,00%	60,08%	140
7.	Obszar G	83	49	21	18	4	72,88%	59,48%	153
8.	Obszar H	96	81	26	18	4	62,83%	59,60%	145
9.	Obszar I	63	84	14	11	2	61,80%	65,72%	120

10.	Obszar J	77	22	51	17	1	82,40%	63,51%	148
11.	Obszar K	59	33	33	14	0	64,00%	59,44%	147
12.	Obszar L	81	35	37	24	7	70,95%	61,79%	114

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych przez UG Limanowa oraz danych GUS.

Aby porównywanie jednostek urbanistycznych było bardziej wiarygodne wszystkie wykorzystane mierniki są wielkościami względnymi. Mierniki zaprezentowane w powyższej tabeli wyrażane są w różnych jednostkach, dlatego też należy przeprowadzić ich standaryzację, która prowadzi do ujednolicenia porównywalności cech różnoimiennych. Standaryzację realizacji j-tej zmiennej w i-tej jednostce terytorialnej przeprowadza się według poniższego wzoru:

$$z_j = \frac{x_{ij} - \bar{x}_i}{S_{x_j}}; \quad \textbf{(}i\textbf{=1,2,…}n\textbf{; }j\textbf{=1,2,…}m\textbf{)} \qquad \textbf{(wzór 1)}$$

gdzie:

x_{ij} – empiryczna wartość *j*-tego miernika w *i*-tej jednostce terytorialnej,

$\bar{x}_j$ - średnia arytmetyczna w rozkładzie miernika x_j,

S_{x_j} - odchylenie standardowe w rozkładzie miernika x_j.

Wartości zmiennych dla wzorca rozwoju wynoszą odpowiednio:

$$z_{0j} = \begin{cases} \max\left(z_{ij}\right) & \text{jeżeli } x_j \text{ jest stymulantą} \\ \min\left(z_{ij}\right) & \text{jeżeli } x_j \text{ jest destymulantą} \end{cases} \qquad \textbf{(wzór 2)}$$

Tabela 4. Wartości zmiennych po standaryzacji

LP.	Nazwa obszaru	x_{11}	x_{21}	x_{22}	x_{31}	x_{32}	x_{41}	x_{51}	x_{61}
1.	Obszar A	0,4427	-0,6134	0,3313	1,0180	1,7598	-4,6596	-4,6596	2,8190
2.	Obszar B	0,7314	-0,8338	0,4196	1,0180	-0,4399	-4,6637	-4,6597	2,1531
3.	Obszar C	2,3483	0,3563	0,0663	0,4072	-0,8799	-4,6610	-4,6602	2,8802
4.	Obszar D	-1,3474	-1,1423	2,5397	-0,2036	-0,8799	-4,6599	-4,6583	2,4194
5.	Obszar E	-0,5967	0,2241	-0,8171	-0,5090	-0,4399	-4,6599	-4,6586	3,5038
6.	Obszar F	0,0962	-1,0982	0,9496	-0,5090	0,8799	-4,6533	-4,6620	3,3756
7.	Obszar G	0,0962	0,4444	-0,9938	0,1018	0,4399	-4,6546	-4,6623	4,1113

8.	Obszar H	0,8469	1,8549	-0,7730	0,1018	0,4399	-4,6604	-4,6622	3,6528
9.	Obszar I	-1,0587	1,9871	-1,3030	-2,0359	-0,4399	-4,6610	-4,6587	2,2375
10.	Obszar J	-0,2502	-0,7456	0,3313	-0,2036	-0,8799	-4,6491	-4,6600	3,8399
11.	Obszar K	-1,2897	-0,2608	-0,4638	-1,1198	-1,3198	-4,6597	-4,6623	3,8168
12.	Obszar L	-0,0192	-0,1726	-0,2871	1,9341	1,7598	-4,6557	-4,6610	1,9020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych przez UG Limanowa oraz danych GUS.

Następnym krokiem jest wyznaczenie odległości pomiędzy *i*-tą jednostką terytorialną a wzorcem rozwoju oznaczoną jako c_{0i}:

$$c_{0i} = \sqrt{\sum_{j=1}^{m}\left(z_{ij} - z_{0j}\right)^2} \qquad \textbf{(wzór 3)}$$

Zmienna utworzona według przedstawionej powyżej metody nie jest jednak unormowana. Aby spełnić ten postulat konstruowany jest tzw. względny taksonomiczny miernik rozwoju dla *i*-tej jednostki terytorialnej, który oblicza się według poniższej formuły:

$$d_i = 1 - \frac{c_{0i}}{c_0} \qquad \textbf{(wzór 4)},$$

gdzie:

$$c_0 = \bar{c}_0 + 2S_0 \qquad \textbf{(wzór 5).}$$

Taksonomiczny miernik rozwoju Hellwiga przyjmuje wartości większe dla jednostek terytorialnych będących na wyższym poziomie rozwoju ($d_i \in [0;1]$ dla i=1,2,…n). Symbol $\bar{c}_0$ występujący we wzorze 5 jest oznaczeniem dla średniej arytmetycznej badanych odległości, natomiast S_0 oznacza odchylenie standardowe ciągu c_{0i}. Wielkości te oblicza się według poniżej przedstawionych wzorów:

$$\bar{c}_0 = \frac{1}{n}\sum_{i=1}^{n} c_{0i} \qquad \textbf{(wzór 6), oraz}$$

$$S_0 = \sqrt{\frac{1}{n}\sum_{i=1}^{n}\left(c_{0i} - \bar{c}_0\right)^2} \qquad \textbf{(wzór 7)}.$$

Na podstawie wzoru 4 z uwzględnieniem parametrów scharakteryzowanych w tabeli 1 przeprowadzono obliczenia dla wszystkich jednostek urbanistycznych, a otrzymane wyniki przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 5. Wartości wskaźnika syntetycznego

Lp.	Nazwa obszaru	Syntetyczny wskaźnik Hellwiga	Uszeregowanie jednostek względem rozwoju (najniższy wskaźnik = 1)
1.	Obszar A	0,1486	2
2.	Obszar B	0,2979	6
3.	Obszar C	0,1637	3
4.	Obszar D	0,2775	5
5.	Obszar E	0,5160	11
6.	Obszar F	0,3192	8
7.	Obszar G	0,3040	7
8.	Obszar H	0,1652	4
9.	Obszar I	0,4502	10
10.	Obszar J	0,4357	9
11.	Obszar K	0,5898	12
12.	Obszar L	0,0978	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych przez UG Limanowa oraz danych GUS.

Najniższym wskaźnikiem cechuje się obszar L. Siekierczyna, co oznacza, iż prezentuje się on najbardziej niekorzystnie pod kątem dobranych kryteriów sfery społecznej.

W procedurze grupowania jednostek urbanistycznych wykorzystano tzw. metodę Jenksa z uwagi na fakt, iż metoda równych przedziałów daje najlepsze rezultaty dla danych o równomiernym rozkładzie, kiedy zachodzi podobna liczebność obserwacji we wszystkich klasach. W analizowanym przypadku poza danymi demograficznymi rozkład normalny nie występuje, co utrudnia odczytania z poszczególnych map całego spektrum zróżnicowania wartości wśród prezentowanych jednostek przestrzennych. Natomiast metoda Jenksa spełnia następujące założenia:

- dane o zbliżonych wartościach znajdują się w jednej klasie (przedziale wartości),
- każda klasa zawiera pewną liczbę wartości,
- każda jednostka urbanistyczna musi być przypisana do jednej z klas,

- żadna z klas nie może być zbiorem pustym.

Metoda Jenksa opiera się na tzw. naturalnych granicach podziału i polega minimalizowaniu sumy kwadratów odchyleń wartości w danej klasie od jej średniej, w obrębie zadanej liczby klas. Metoda ta została zastosowana do wyznaczania przedziałów w niniejszym opracowaniu.

Poniższy kartogram prezentuje rozkład wartości wskaźnika syntetycznego w poszczególnych jednostkach urbanistycznych:

Rysunek 14. Kartogram przestawiający wartości syntetycznego wskaźnika rozwoju społecznego dla poszczególnych jednostek urbanistycznych

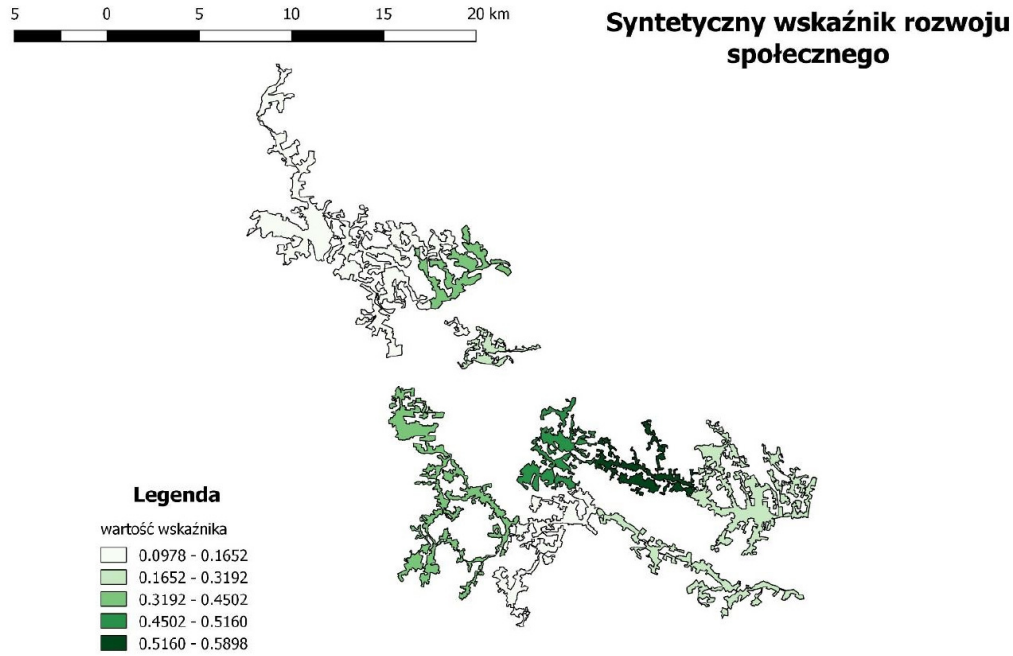

Wskazania obszarów zdegradowanych po przeprowadzeniu analizy wskaźnikowej dla sfery społecznej dokonano za pomocą miar obserwacji: pierwszy kwartyl (notacja: Q1) tzn. dolny kwartyl (kwantyl rzędu ¼) określający, iż 25% obserwacji jest położonych poniżej. Następnie dokonano również analizy problemów w sferze gospodarczej, środowiskowej i technicznej, przy czym dla każdej sfery przyjęto jeden wskaźnik. Zbiorcze wyniki zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 6. Wartości wskaźników dla poszczególnych jednostek urbanistycznych z zaznaczeniem wartości minimalnej i maksymalnej

Lp.	Nazwa obszaru	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera techniczna
		Syntetyczny wskaźnik Hellwiga	liczba zarejestrowanych aktywnych działalności gospodarczych na 1 tys. ludności	emisja powierzchniowa PM (kg/rok)	długość dróg gminnych wymagających remontu lub modernizacji
1.	Obszar A	0,1486	36,03	1536	4
2.	Obszar B	0,2979	41,29	558	2
3.	Obszar C	0,1637	44,40	667	3
4.	Obszar D	0,2775	42,36	1422	1
5.	Obszar E	0,5160	57,25	1056	3
6.	Obszar F	0,3192	48,46	819	1
7.	Obszar G	0,3040	52,74	1232	3
8.	Obszar H	0,1652	44,15	906	5
9.	Obszar I	0,4502	52,81	1035	7
10.	Obszar J	0,4357	58,70	947	3
11.	Obszar K	0,5898	51,41	508	7
12.	Obszar L	0,0978	37,18	559	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych przez UG Limanowa oraz danych MIIP.

Poniższe kartogramy obrazują wskaźniki dla sfery gospodarczej, środowiskowej i przestrzennej:

Rysunek 15. Kartogram przestawiający wartości wskaźnika dla sfery gospodarczej w poszczególnych jednostkach urbanistycznych

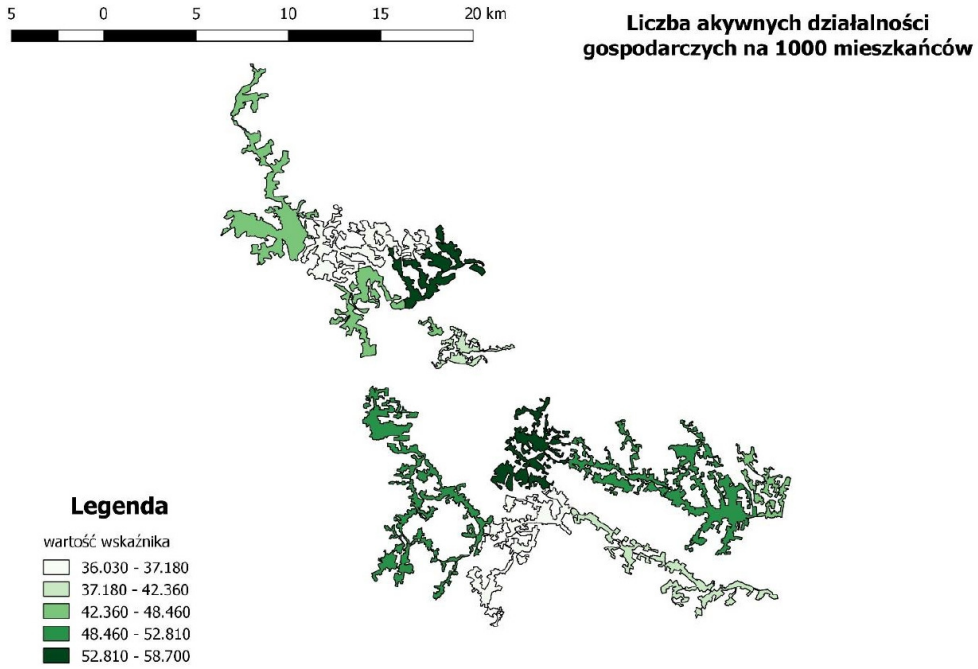

Rozkład przestrzenny wartości wskaźnika odzwierciedla funkcję gospodarczą poszczególnych obszarów. Obszarem o najwyższym wskaźniku aktywności gospodarczej, liczonym jako liczba zarejestrowanych aktywnych działalności gospodarczych na 1 tys. ludności, jest obszar J. Młynne. Dużym wskaźnikiem cechują się także obszary E. Mordarka oraz G. Męcina, I. Lipowe-Stara Wieś, K. Pisarzowa. Wymienione obszary to miejsca atrakcyjne turystycznie, o rozwijającej się funkcji turystyczno-rekreacyjnej. Wiele działalności w nich prowadzonych ukierunkowanych jest na obsługę osób odwiedzających i wykorzystanie ich potencjału. Najmniej przedsiębiorstw w odniesieniu do liczby mieszkańców odnotowano w obszarze A. Bałażówka-Kisielówka-Makowica-Pasierbiec.

Rysunek 16. Kartogram przestawiający wartości wskaźnika dla sfery środowiskowej w poszczególnych jednostkach urbanistycznych

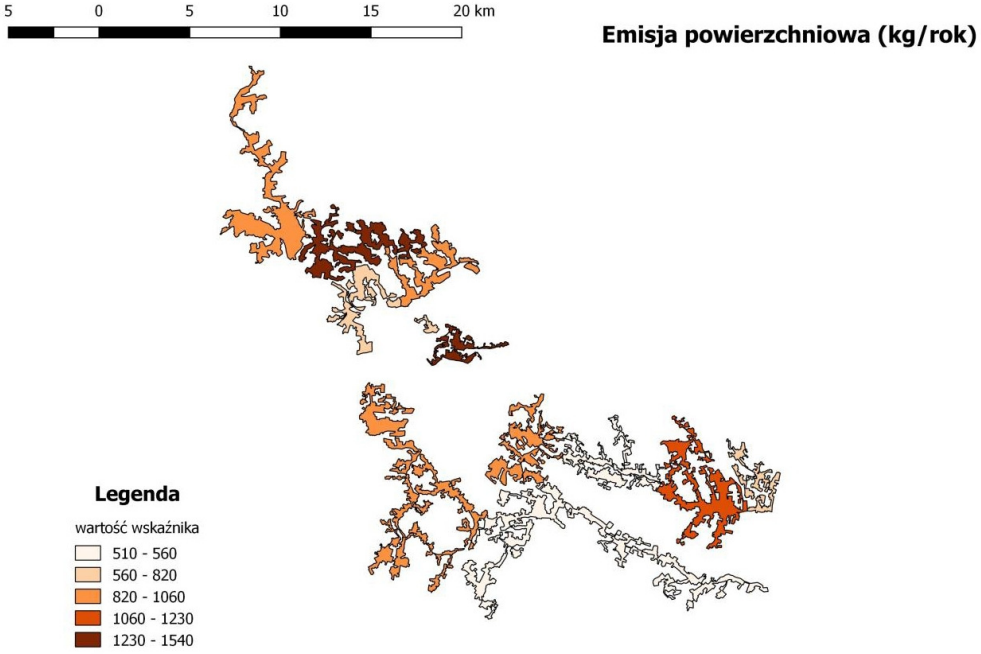

Wskaźnik ten obrazuje wielkość emisji pyłu do atmosfery. Został on pozyskany z zasobów Małopolskiej Infrastruktury Informacji Przestrzennej. Wskaźnik potwierdza, iż największą emisję zanieczyszczeń pyłowych odnotowano w miejscach koncentracji zabudowy (obszary A. Bałażówka-Kisielówka-Makowica-Pasierbiec, G. Męcina, I. Lipowe-Stara Wieś), a nie przy głównych szlakach komunikacyjnych, co oznacza, iż podstawowym źródłem zanieczyszczeń są źródła niskiej emisji (źródła nieprzekraczające kilkunastu metrów wysokości – kotłownie lokalne, indywidualne paleniska domowe).

Rysunek 17. Kartogram przestawiający wartości wskaźnika dla sfery technicznej w poszczególnych jednostkach urbanistycznych

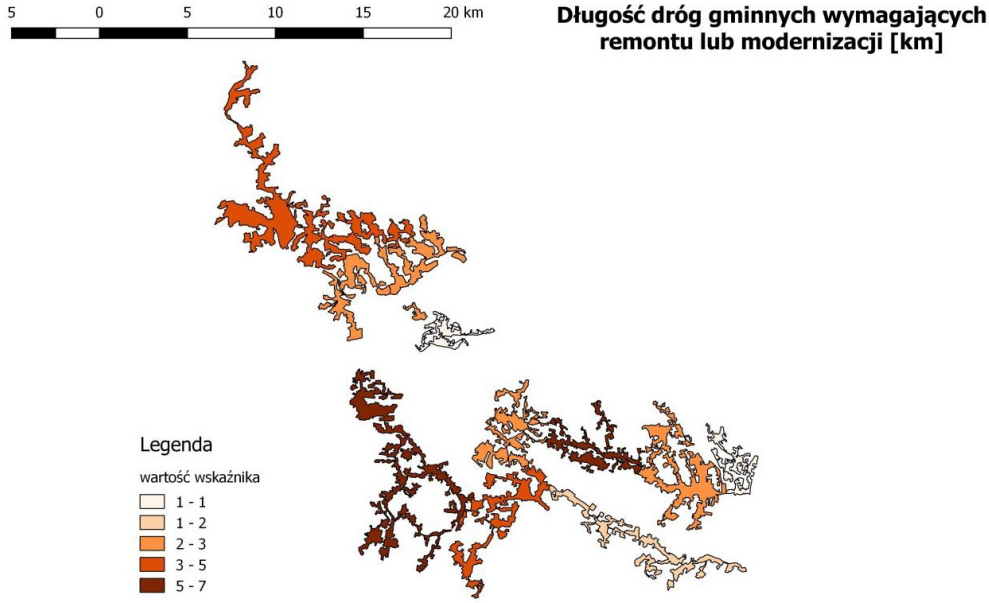

W zobrazowaniu problemów sfery technicznej posłużono się wskaźnikiem długości dróg gminnych przeznaczonych do remontu lub modernizacji. Pod tym kątem najbardziej niekorzystnie prezentują się obszary I. Lipowe-Stara Wieś oraz K. Pisarzowa, gdzie łączna długość dróg gminnych wymagających remontu wynosi około 7 km w każdym z obszarów.

Poza dokonaną powyżej analizą wskaźnikową, porównującą poszczególne jednostki urbanistyczne za pomocą wybranych, obiektywnych mierników, w sposób jakościowy zidentyfikowano problemy sfery przestrzenno-funkcjonalnej. Na jej podstawie wytypowano obszary, w których występuje największa kumulacja tego typu problemów:

- W obszarze A. Bałażówka-Kisielówka-Makowica-Pasierbiec znajduje się budynek po byłej szkole podstawowej. W chwili obecnej nie jest on zagospodarowany, przez co ulega degradacji. Po likwidacji szkoły obiekt pełniący w przeszłości funkcje publiczne nie jest wykorzystywany na rzecz lokalnej społeczności.
- Obszar C jest obszarem bezpośrednio sąsiadującym z miastem, przez co jego mieszkańcy w dużej mierze korzystają z oferty gospodarczej, społecznej, kulturalnej, edukacyjnej na terenie miasta. Prowadzi to do osłabienia stopnia zintegrowania lokalnej społeczności i osłabienia więzi sąsiedzkich. Na terenie obszaru brakuje odpowiednio rozwiniętej infrastruktury społecznej oraz obiektów użyteczności publicznej, które rozszerzyłyby ofertę kulturalno-społeczną obszaru i zwiększyły aktywność mieszkańców.
- Obszar H. Nowe Rybie-Stare Rybie-Rupniów jest dobrze wyposażony w infrastrukturę społeczną różnego typu, natomiast pogarsza się jej stan. Istniejące szkoły wymagają modernizacji i rozbudowy ich siedzib. Modernizacja i funkcjonalne zagospodarowanie terenu wokół obiektu jest także konieczne w przypadku położonego w Starym Rybiu domu kultury.
- Obszar L. Siekierczyna – na obszarze położone są dwie szkoły, których siedziby wymagają przeprowadzenia modernizacji i rozbudowy w celu dostosowania do istniejących potrzeb.

Na podstawie zestawienia powyższych czynników dokonano wyboru obszaru zdegradowanego. Zgodnie z ustawą, jest to obszar znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, cechujący się występowaniem na nich ponadto co najmniej jednego z negatywnych zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych. W poniższej tabeli

dokonano podsumowania powyższej analizy, zaznaczając znakiem „X" jednostki, w których zidentyfikowane problemy poszczególnych sfer występują.

Tabela 7. Podsumowanie analizy wskaźników dla poszczególnych sfer i jednostek urbanistycznych

Jednostka	Nazwa obszaru	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczna	Jednostka zdegradowana
1.	Obszar A	X	X	X	X	-	X
2.	Obszar B	-	-	-	-	-	-
3.	Obszar C	X	-	-	X	-	X
4.	Obszar D	-	-	X	-	-	-
5.	Obszar E	-	-	X	-	-	-
6.	Obszar F	-	-	-	-	-	-
7.	Obszar G	-	-	X	-	-	-
8.	Obszar H	X	-	-	X	-	X
9.	Obszar I	-	-	X	-	X	-
10.	Obszar J	-	-	-	-	-	-
11.	Obszar K	-	-	-	-	X	-
12.	Obszar L	X	X	-	X	-	X

Źródło: Opracowanie własne.

By możliwe było uznanie jednostki urbanistycznej za obszar zdegradowany, musi ona cechować się koncentracją problemów sfery społecznej. Przeprowadzona analiza wskaźnikowa wykazała, iż na terenie gminy Limanowa znajdują się cztery takie jednostki:

Tabela 8. Jednostki urbanistyczne cechujące się koncentracją negatywnych zjawisk społecznych

Jednostka	Nazwa obszaru	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczna	Jednostka zdegradowana
1.	Obszar A	X	X	X	X	-	X
3.	Obszar C	X	-	-	X	-	X
8.	Obszar H	X	-	-	X	-	X
12.	Obszar L	X	X	-	X	-	X

Źródło: Opracowanie własne.

Z uwagi na to, iż każda z tych jednostek cechuje się także występowaniem co najmniej jednego z negatywnych zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych, zgodnie z zapisami Ustawy o rewitalizacji stanowią one zamieszkały obszar zdegradowany gminy.

Rysunek 18. Obszar zdegradowany

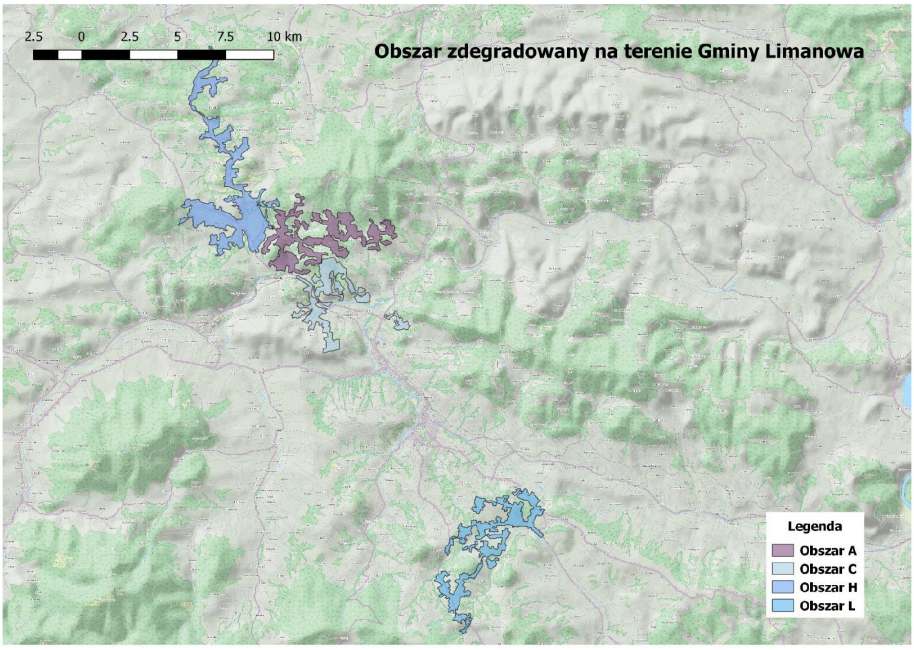

IV. WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI

Zgodnie z zapisami Ustawy o rewitalizacji, obszar rewitalizacji jest to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację.

Wyznaczone w wyniku przeprowadzonej diagnozy i analizy obszary zdegradowane nie przekraczają ograniczeń ustawowych, zgodnie z którymi obszar rewitalizacji nie może przekraczać 20% powierzchni gminy i obejmować więcej niż 30% mieszkańców. Cztery jednostki urbanistyczne tworzące obszar zdegradowany posiadają łączną powierzchnię około 13,66 % gminy, mieszka w nich 29,69 % mieszkańców. Z tego względu całość obszaru zdegradowanego zamieszkałego może zostać uznana za obszar rewitalizacji.

Tabela 9. Powierzchnia i liczba ludności obszaru rewitalizacji

	Liczba ludności	% ludności gminy	Powierz-chnia w km^2	% powierz-chni gminy
Obszar A. Bałażówka-Kisielówka-Makowica-Pasierbiec	1351	5,41%	5,512	3,62%
Obszar C Koszary-Łososina Górna-Walowa Góra	1512	6,06%	2,427	1,59%
Obszar H Nowe Rybie-Stare Rybie-Rupniów	2714	10,87%	7,75	5,09%
Obszar L Siekierczyna	1833	7,34%	5,127	3,36%
RAZEM OBSZAR REWITALIZACJI	**7410**	**29,69%**	**20,816**	**13,66%**

Rysunek 19. Obszar rewitalizacji

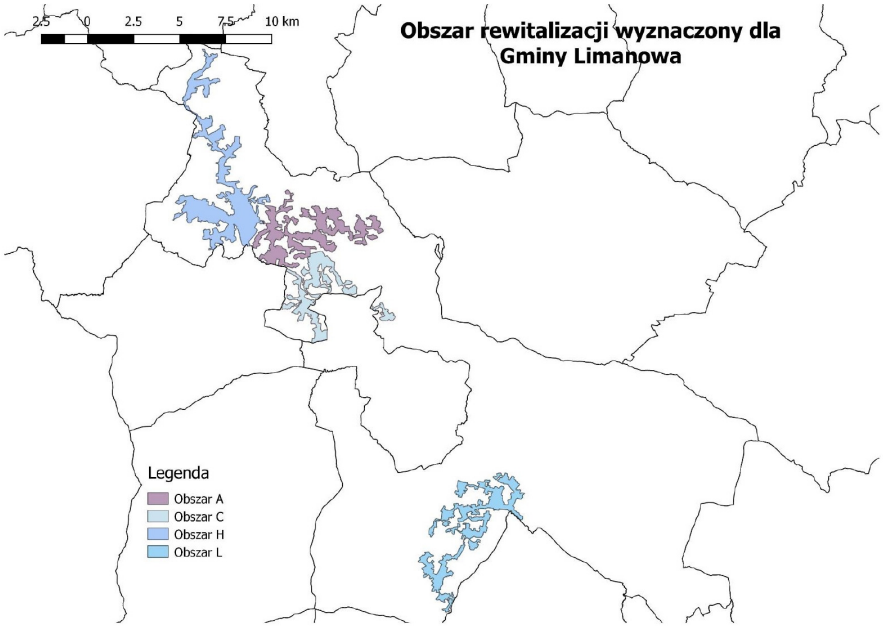

SPIS TABEL

Tabela 1. Podział gminy Limanowa na jednostki urbanistyczne 5
Tabela 2. Zestawienie cech charakteryzujących komponenty wskaźnika syntetycznego 21
Tabela 3. Wartości zmiennych dla zdefiniowanych jednostek urbanistycznych 21
Tabela 4. Wartości zmiennych po standaryzacji 22
Tabela 5. Wartości wskaźnika syntetycznego 24
Tabela 6. Wartości wskaźników dla poszczególnych jednostek urbanistycznych z zaznaczeniem wartości minimalnej i maksymalnej 26
Tabela 7. Podsumowanie analizy wskaźników dla poszczególnych sfer i jednostek urbanistycznych 31
Tabela 8. Jednostki urbanistyczne cechujące się koncentracją negatywnych zjawisk społecznych 32
Tabela 9. Powierzchnia i liczba ludności obszaru rewitalizacji 34

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Podział gminy Limanowa na jednostki urbanistyczne 6
Rysunek 2. Obszar A 7
Rysunek 3. Obszar B 8
Rysunek 4. Obszar C 9
Rysunek 5. Obszar D 10
Rysunek 6. Obszar E 11
Rysunek 7. Obszar F 12
Rysunek 8. Obszar G 13
Rysunek 9. Obszar H 14
Rysunek 10. Obszar I 15
Rysunek 11. Obszar J 16
Rysunek 12. Obszar K 17
Rysunek 13. Obszar L 18
Rysunek 14. Kartogram przestawiający wartości syntetycznego wskaźnika rozwoju społecznego dla poszczególnych jednostek urbanistycznych 25
Rysunek 15. Kartogram przestawiający wartości wskaźnika dla sfery gospodarczej w poszczególnych jednostkach urbanistycznych 27
Rysunek 16. Kartogram przestawiający wartości wskaźnika dla sfery środowiskowej w poszczególnych jednostkach urbanistycznych 28
Rysunek 17. Kartogram przestawiający wartości wskaźnika dla sfery technicznej w poszczególnych jednostkach urbanistycznych 29
Rysunek 18. Obszar zdegradowany 33
Rysunek 19. Obszar rewitalizacji 35

Przewodniczący Rady Gminy Limanowa
Stanisław Młyński